

Vereniging en aansprakelijkheid bestuurders

Informatie voor fotoclubs van de Fotobond

Een fotoclub is in juridische zin een vereniging, ook al komt dat woord niet voor in de benaming van de club.

Een vereniging is een rechtspersoon voor de Nederlandse wet. Een vereniging heeft van rechtswege rechtspersoonlijkheid (wat iets anders is dan *rechtsbevoegdheid*).

Verschil tussen bestuurdersaansprakelijkheid en bedrijfsaansprakelijkheid

Hieronder gaat het om aanspraken op *bestuurders van verenigingen* (= bestuurdersaansprakelijkheid). Dat staat los van de mogelijkheid dat de *vereniging zelf* aansprakelijk kan zijn voor schade of letsel (= bedrijfsaansprakelijkheid).

De aansprakelijkheid van bestuurders verschilt per verenigingsvorm:

1 De informele vereniging, ook wel: vereniging met beperkte rechtsbevoegdheid

Kenmerk is dat de vereniging niet is opgericht via de notaris.

Een vereniging met beperkte rechtsbevoegdheid kan informeel, dus louter door de betrokken personen zelf, worden opgericht. De vereniging kan statuten (of andere geschreven regels) hebben, maar het hoeft niet. Hoewel dit een gemakkelijke manier is om een vereniging op te richten, heeft de informele vereniging een nadeel: bestuurders zijn hoofdelijk aansprakelijk.

Aansprakelijkheid bestuurders:

Bestuursleden zijn per definitie, naast de vereniging zelf, hoofdelijk aansprakelijk. U kunt als bestuurder (naast de vereniging zelf) persoonlijk aansprakelijk kan worden gesteld door de gedupeerde. Bijvoorbeeld als u iets koopt, terwijl u weet dat de vereniging dit niet kan betalen. De verkoper kan u dan persoonlijk aansprakelijk stellen voor de openstaande schuld. Zo kan dus door de bescherming van een rechtspersoon heen worden geprikt.

U beperkt de hoofdelijke aansprakelijkheid als u de vereniging inschrijft bij de Kamer van Koophandel, maar deze wordt daardoor niet geheel opgeheven! In principe is dan de vereniging aansprakelijk, al staan de bestuursleden wel (persoonlijk) borg voor de verplichtingen en schulden van de vereniging. Als de vereniging niet aan de verplichtingen kan voldoen is de bestuurder alsnog hoofdelijk aansprakelijk.

Een vereniging met beperkte rechtsbevoegdheid kan omgezet worden in een vereniging met volledige rechtsbevoegdheid door bij de notaris aan de aanvullende vereisten te voldoen én inschrijving te doen bij de Kamer van koophandel. Alléén inschrijving bij de KvK is niet voldoende om de hoofdelijke aansprakelijkheid van bestuurders te ontlopen.

2 De vereniging met volledige rechtsbevoegdheid

Een vereniging met volledige rechtsbevoegdheid is bij een notaris opgericht. De statuten worden dan opgenomen in een authentieke akte. De vereniging wordt ingeschreven bij de Kamer van Koophandel. Zolang de rechtspersoon na de oprichting bij de notaris niet is ingeschreven bij de KvK, kan de bestuurder persoonlijk aansprakelijk worden gesteld voor handelingen die namens de rechtspersoon zijn verricht.

Aansprakelijkheid bestuurders: De bestuurders zijn niet hoofdelijk aansprakelijk. De vereniging beschermt de privévermogens van haar bestuurders af. Schuldeisers van de vereniging kunnen hun schuld niet verhalen op bestuurders. Schuldverhaal kan enkel in een aantal specifieke gevallen, voornamelijk gevallen waarin bestuurders hebben nagelaten bepaalde zaken te regelen en waarin ze zich schuldig hebben gemaakt aan wanbeleid.

In alle gevallen is het zaak om uitsluitend te handelen binnen de bevoegdheden die in de statuten zijn vastgelegd. Daarin is vastgelegd welke bevoegdheden het bestuur heeft (en de individuele bestuursleden hebben) en wie de vertegenwoordigingsbevoegdheid heeft.

De ondervereniging (zoals de afdelingen van de Fotobond)

Een ondervereniging heeft een eigen bestuur en kan haar statuten notarieel vastleggen en deponeeren bij de Kamer van Koophandel. Via die weg wordt de ondervereniging een vereniging met volledige rechtsbevoegdheid en worden de risico's voor de totale vereniging Fotobond geminimaliseerd. Anders zou de ondervereniging de hele Fotobond meeslepen als zij een fikse schadepost veroorzaakt. Fotoclubs zijn geen onderverenigingen van de Fotobond.

Is het noodzakelijk voor een fotoclub om een bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering te hebben?

Deze verzekering is niet verplicht. De noodzaak ervan stijgt indien de club bijvoorbeeld:

- a. geen of beperkte rechtsbevoegdheid heeft (zie hierboven bij 1);
- b. dure of riskante bezittingen heeft (zoals vastgoed, leningen);
- c. een groot financieel belang heeft (zoals personeel in dienst, langdurige verplichtingen);
- b. besluiten neemt met grote financiële gevolgen;
- d. bestuurders heeft die handelen op eigen houtje of buiten hun bevoegdheden (statuten).

Vrijwel alle fotoclubs vallen buiten deze risicogebieden. Bij het bestuur zijn geen claims bekend die bestuurders van fotoclubs hebben getroffen (al is dat geen garantie dat ze er niet zijn geweest en ook geen garantie voor de toekomst).

Verder kan op eenvoudige wijze het risico worden verminderd:

- bij een informele vereniging: stel eenvoudige geschreven regels op, vooral over de financiën en bevoegdheden van de bestuurders;
- bij een informele vereniging: inschrijving in de KvK;
- bij een informele vereniging die is ingeschreven bij de KvK: statuten notarieel vaststellen plus inschrijving bij de KvK;
- bij alle verenigingen: door de financiële administratie inzichtelijk te houden. Laat de penningmeester elk jaar verslag doen en benoem minimaal twee leden die de administratie en de banksaldi jaarlijks controleren;
- bij alle verenigingen: gebruik je gezonde verstand. Spreek je (mede)bestuurders aan indien je vermoed dat er grenzen (kunnen) worden overschreden. Praat in de eerstvolgende bestuursvergadering even over de risico's die voor je club gelden en handel daarnaar.

Een bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering is relatief prijzig omdat deze veelal gebaseerd is op verenigingen die wél de bovenstaande risico's hebben. Voor sommige clubs kan het een verhoging van de jaarlijkse kosten betekenen met meer dan de helft, wat het middel erger maakt dan de kwaal.

Iets anders: 'Bedrijfs'aansprakelijkheid

Buiten de aansprakelijkheid van *bestuursleden* kan er sprake zijn van aansprakelijkheid van de *club zelf*. Daarbij gaat het om schade aan derden en om letselschade. Die risico's worden gedekt door een bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering. Voor de clubs van de Fotobond is een voordelig aanbod beschikbaar dat voor de meeste clubs neerkomt op een premie van € 90,75 per jaar (incl. 21% assurantiebelasting).